

رسالہ صحت در جنس جامعہ اسلام

باتاکید بر نقض رسالہ ملی

ابراہیم شفیع سروسرانی

سروش‌نامه: شقیعی سروستانی - ۱۳۴۴

عنوان: سلامت جنسی در جامعه اسلامی، جلد اول (سلامت جنسی؛ چستی، چرایی و چگونگی)
تکرار نام پدیدآور: ابراهیم شقیعی سروستانی، تهیه‌کننده: اداره کل پژوهش‌های اسلامی رسانه
مشخصات نشر: مرکز پژوهش و ستایش افکار صدا و سیما، اداره کل پژوهش‌های اسلامی رسانه، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری: ۳۸۲ ص.

ISBN: 978-964-514-364-8 : ۱۷۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتاب‌نامه: ص ۲۵۵ - ۲۸۱

موضوع: اسلام و مسائل جنسی

موضوع: رسانه‌های گروهی و مسائل جنسی

موضوع: رسانه‌های گروهی - جنبه‌های مذهبی - اسلام

موضوع: رسانه‌های گروهی - جنبه‌های اخلاقی

شناسه افزوده: صداسیمای جمهوری اسلامی ایران، اداره کل پژوهش‌های اسلامی رسانه

شناسه افزوده: صداسیمای جمهوری اسلامی ایران، اداره کل پژوهش‌های اسلامی رسانه

گروه تاریخ و مناسبت‌ها

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵، ۸۱، ۷ س / ۱۷ / ۲۴۰ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۲۸۳۱

شماره مدرک: ۳۹۲۲۷۸۲

سلامت جنسی در جامعه اسلامی، جلد اول (سلامت جنسی؛ چستی، چرایی و چگونگی)

نویسنده: ابراهیم شقیعی سروستانی

تهیه‌کننده و ناشر: اداره کل پژوهش‌های اسلامی رسانه

طرح جلد: سیدجلال طباطبایی

ویراستار: محمدمصطفی دهقان

صفحه آرا: مرتضی صابری

چاپ: زلال کوثر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۵

شمارگان: ۶۰۰

بهاد: ۱۷۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

قم: بلوار امین سامانه ارتباطات: ۱۱ - ۳۲۹۱۵۵۱۰ - ۰۲۵

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۲۵۵ ایمیل: info@irc.ir

تهران: خیابان جام جم، ساختمان شهید رهبر، طبقه زیرزمین

تلفن: ۰۲۱ - ۳۲۹۱۵۵۱۰ - ۰۲۱ www.iribresearch.ir

مهمه: خیابان امام خمینی (ره)، جنب باغ ملی، ساختمان صبا، تلفن: ۰۵۱ ۳۲۲۱۵۱۰۸

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۴-۳۶۴-۸ ISBN: 978-964-514-364-8

WWW.IRC.IR ۰۲۵ ۳۲۹۱۵۵۱۰ - ۱۱

فهرست مطالب

۷		مقدمه
۱۵		فصل اول مفاهیم و اصطلاحات
۱۶		۱. جنس جنسی و جنسیتی
۲۰		۲. رابطه جنس بهنجار
۲۳		۳. رابطه زناشویی
۲۵		۴. شریک جنسی
۲۷		۵. اختلال‌های جنسی
۲۷		الف) کژکاری‌های جنسی
۳۲		ب) انحراف‌های جنسی
۳۲		یک - دیدگاه روان‌شناسانه
۳۷		دو - دیدگاه جامعه‌شناسانه
۳۸		سه - دیدگاه اسلامی
۴۰		ج) اختلال هویت جنسی
۴۱		۶. جرایم جنسی
۴۱		۷. خشونت جنسی
۵۶		۸. حقوق جنسی
۶۱		۹. انقلاب جنسی
۷۱		۱۰. اخلاق جنسی
۷۳		الف) رویکرد مبتنی بر رهبانیت (دیدگاه تفریطی)

۷۴	ب) رویکرد مبتنی بر آزادی روابط جنسی (دیدگاه افراطی)
۷۶	ج) رویکرد اسلامی (دیدگاه معتدل)
۷۶	۱۱. سلامت جنسی
۷۷	الف) تعریف سلامت جنسی
۸۱	ب) عناصر اصلی سلامت جنسی
۸۲	ج) حوزه‌های مرتبط با سلامت جنسی
۸۲	یک - قوانین، سیاست‌ها و حقوق بشر
۸۳	دو - آموزش
۸۴	سه - اقتصاد
۸۵	چهار - برنامه‌های بهداشتی
۸۶	د) اصطلاحات «سلامت جنسی» و «سلامت باروری»
۸۸	ه) بررسی تطبیقی مفهوم سلامت جنسی
۹۱	فصل دوم: نظریه جنسی اسلام
۹۴	۱. مبانی نظریه جنسی اسلام
۹۵	الف) مبانی هستی‌شناسانه
۹۷	ب) مبانی انسان‌شناسانه
۹۹	۲. جنبه‌های گوناگون نظریه جنسی اسلام
۱۰۴	۳. اصول نظریه جنسی اسلام
۱۰۵	الف) ارضای متعادل
۱۰۷	یک - نكوهش رهبانیت
۱۰۸	دو - تقدس ازدواج و تشکیل خانواده
۱۰۹	سه - توصیه به ازدواج
۱۱۰	چهار - به رسمیت شناختن لذت جنسی
۱۱۱	پنج - پرهیز از زیاده‌روی در ارتباط جنسی
۱۱۲	شش - فضیلت ارتباط جنسی با همسر
۱۱۶	ب) خویشن‌داری جنسی
۱۱۷	یک - ضرورت و فضیلت خویشن‌داری جنسی
۱۲۰	دو - راهکارهای تقویت خویشن‌داری جنسی
۱۳۰	ج) پرهیز از تحریک

- یک - پرهیز از هر گونه تحریک ناب‌جای غریزه جنسی ۱۳۱
- دو - خودداری از هر گونه رفتار و گفتار تحریک‌آمیز ۱۳۸
- (د) برخورد شدید با تحراف‌ها و ناهنجاری‌های جنسی ۱۴۲
- یک - بازدارندگی خصوصی ۱۴۳
- دو - بازدارندگی عمومی ۱۴۴

فصل سوم: ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی در ایران ۱۴۷

۱. مصادیق ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی ۱۴۹
- (الف) تماشای تصاویر و فیلم‌های مستهجن (هرزه‌نگاری) ۱۵۰
- (ب) خمر رضایی ۱۵۸
- (ج) روابط پیش از ازدواج ۱۶۰
- (د) فاحش‌ان از خانه ۱۶۵
- (هـ) روسای گری ۱۷۲
- (و) بیماری‌های آمیزش ۱۷۶
- (ز) نارضایتی همسران از روابط جنسی خود ۱۸۲
- یک - ناسازگاری جنسی ۱۸۶
- دو - رابطه جنسی خارج از چارچوب خانواده ۱۸۶
- سه - همسرآزاری ۱۸۷
- چهار - نابسامانی در تربیت فرزندان ۱۸۷
- پنج - افزایش بیماری‌های آمیزشی ۱۸۸
- شش - اعتیاد ۱۸۸
- هفت - طلاق ۱۸۹
- (ح) خیانت به همسر ۱۹۲
۲. زمینه‌ها و عوامل بروز ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی ۲۰۱
- (الف) تهاجم فرهنگی گسترده غرب ۲۰۲
- (ب) بی‌توجهی به فرهنگ و تحقق نیافتن انقلاب فرهنگی ۲۰۴
- (ج) عملکرد نامناسب دستگاه‌های مسئول ۲۰۶
- (د) شکل‌گیری ساختارهای کلان اجتماعی بر مبنای فرهنگ غرب ۲۱۳
- (هـ) ناکارآمدی نهادها و سازمان‌های آموزشی و تربیتی ۲۱۷
- (و) بی‌توجهی به نهاد خانواده ۲۲۰

ز) کم‌رنگ شدن کارکردهای اساسی خانواده.....	۲۲۳
ح) گسترش شهرنشینی و مهاجرت.....	۲۲۵
ط) گسترش فن‌آوری‌های نوین ارتباطی.....	۲۳۱
ی) افزایش فاصله طبقاتی و شکاف روزافزون میان فقیر و غنی.....	۲۳۵
ک) نبود نظام تأمین و رفاه اجتماعی کارآمد و فراگیر.....	۲۴۲
ل) بی‌توجهی به اصول و ضوابط شهرسازی.....	۲۴۶

فصل چهارم: اصول، مبانی و راهکارهای تحقق سلامت جنسی در جامعه

اسلامی..... ۲۵۱

۱. اصول و مبانی برنامه‌ریزی.....	۲۵۳
الف) توجه به مبانی مشروعیت نظام اسلامی.....	۲۵۴
ب) توجه به موازین شرعی و قانونی حاکم بر ناهنجاری‌های جنسی.....	۲۵۵
ج) توجه به نظریه جنسی اسلام.....	۲۵۸
د) توجه به آثار پیاپی رواج ناهنجاری‌های جنسی در جامعه.....	۲۶۰
ه) توجه به خانواده، عنوان و حد بنیادین جامعه.....	۲۶۲
و) فراهم آوردن امکان تشکیل خانواده ای همه.....	۲۶۳
ز) توجه به ازدواج موقت به عنوان گزینه شرعی پاسخ به نیازهای جنسی.....	۲۶۵
ح) توجه به کرامت و شخصیت انسانی زن.....	۲۶۶
ط) فراهم آوردن زمینه رشد فضایل اخلاقی و مبارزه با همه مظاهر فساد.....	۲۶۷
ی) پی‌ریزی اقتصاد عادلانه و تأمین نیازهای اقتصادی مردم.....	۲۶۹
ک) برقراری نظام تأمین و رفاه اجتماعی فراگیر کارآمد.....	۲۷۲
ل) توجه به ضرورت سلامت جسمی، روحی و معنوی افراد جامعه.....	۲۷۵
م) توجه ویژه به آموزش و تربیت جنسی اقشار گوناگون.....	۲۷۸
۲. سیاست‌ها و تدبیرهای اجرایی.....	۲۸۰
الف) همه‌جانبه‌نگری و توجه به ریشه‌های بحران.....	۲۸۱
ب) نگاه کارشناسانه به مسایل اجتماعی.....	۲۸۲
ج) توجه به نقش پژوهش در مقابله با ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی.....	۲۸۲
د) پرهیز از بخشی‌نگری.....	۲۸۳
۳. راهکارهای ارتقای سلامت جنسی.....	۲۸۳

۲۸۴	الف) آموزش جنسی
۲۹۰	ب) تربیت جنسی
۲۹۶	یک - اهداف تربیت جنسی
۲۹۷	دو - ضرورت توجه به تفاوت‌های جنسی دختران و پسران
۲۹۸	سه - مراحل تربیت جنسی
۳۰۳	چهار - روش‌های تربیت جنسی
۳۰۵	ج) مشاوره جنسی
۳۰۹	فصل پنجم: رسانه ملی و سلامت جنسی
۳۱۱	ضرورت
۳۱۱	الف) جایگاه و نقش رسانه ملی در ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی
۳۱۳	ب) - پناه نقش رسانه ملی در ترویج سبک زندگی اسلامی
۳۱۴	ج) جایگاه و نقش رسانه ملی در گسترش و ارتقای سلامت عمومی
۳۲۱	۲. اهداف کلان
۳۲۲	الف) ارتقای سلامت جنسی بر مبنای آموزه‌های اسلامی
۳۲۳	ب) جلوگیری از آسیب‌های جنسی در جامعه
۳۲۴	۳. راهبردها
۳۲۴	الف) گفتمان‌سازی در زمینه مسائل و مشکلات جنسی
۳۲۵	ب) توان‌مندسازی خانواده‌ها برای انجام مسئولیت‌های خود
۳۲۶	یک - ترویج برنامه‌های خویش‌داری جنسی
	دو - آگاهی بخشی به والدین در زمینه ضرورت آموزش و تربیت جنسی
۳۲۸	فرزندان
۳۲۹	سه - ارتقای سطح آگاهی همسران در زمینه سلامت جنسی
۳۲۹	ج) ایجاد هم‌گرایی و هم‌افزایی در سازمان‌ها و نهادهای مسئول
۳۳۱	د) آگاهی‌بخشی درباره عوامل و زمینه‌های ایجاد ناهنجاری‌های جنسی
۳۳۱	ه) تبیین پی‌آمدهای ناآوار الگوی غربی روابط جنسی
۳۳۱	و) هشیارسازی جوانان و نوجوانان در زمینه پی‌آمدهای ناهنجار جنسی
۳۳۵	ز) افزایش سواد رسانه‌ای مردم در زمینه اهداف رسانه‌های
۳۳۷	ح) تبیین نقش عوامل محیطی در سلامت جنسی
۳۳۸	ط) گسترش فرهنگ ازدواج آسان

ی) بهره‌گیری از رسانه‌های مکمل	۳۴۰
۴. سیاست‌ها	۳۴۱
الف) توجه دقیق به آموزه‌های اسلامی در ارائه راهکارها	۳۴۱
ب) پرداختن متوازن به مسایل و مشکلات جنسی افراد مجرد و متأهل	۳۴۳
ج) شناسایی و اولویت‌بندی اختلال‌های جنسی	۳۴۴
د) توجه به مرزهای حیا و خودداری از دامن زدن به مسایل جنسی	۳۴۶
هـ) پرهیز از نگاه‌های تقلیل‌گرایانه و ساده‌انگارانه	۳۴۷
و) رعایت کامل اصول و ضوابط حاکم بر روابط زن و مرد	۳۴۸
ز) توجه به برنامه‌های نظام سلطه برای ترویج ناهنجاری‌های جنسی	۳۵۰
ح) مدیریت متمرکز در طراحی و تولید برنامه‌های مرتبط با سلامت جنسی	۳۵۱
ط) بهره‌گیری مناسب از همه ظرفیت‌های علمی و پژوهشی کشور	۳۵۱
کتابنامه	۳۵۳
۱. منبع فارسی و عربی	۳۵۳
۲. منابع خلیسی	۳۸۲

مقدمه

«سلامت جنسی»^۱ واژه تازه‌ای است که در سال‌های اخیر، به حوزه موضوعات و مباحث جنسی وارد شده است و هنوز درباره معنا، مفهوم و گستره آن اتفاق نظر در میان صاحب‌نظران وجود ندارد. «سازمان جهانی بهداشت»^۲، در سال ۲۰۰۶ م. «سلامت جنسی» را این گونه تعریف می‌کند:

بهره‌مندی از آسایش جسمی، عاطفی، ذهنی و اجتماعی در زمینه جنسی. سلامت جنسی صرفاً به معنای فقدان بیماری، ناتوانی و ضعف نیست. سلامت جنسی نیازمند رویکردی مثبت و احترام‌آمیز نسبت به روابط و تمایلات جنسی و همچنین امکان برخورداری از تجارب جنسی ایمن و لذت‌بخش است؛ تجاربی فارغ از اجبار، تحسین، خشونت. برای دستیابی به سلامت جنسی و حفظ آن باید حقوق جنسی تمام افراد جامعه محترم شمرده شده، و برآورده شود.^۳

در دهه اخیر، «سلامت جنسی» در جهان اهمیت فراوانی یافته است تا آنجا که امروزه موضوع «سلامت جنسی»، یکی از اولویت‌های «سلامت همگانی»^۴ به شمار می‌آید. در سال ۲۰۱۰ م. «انجمن جهانی سلامت

1. Sexual Health.

2. World Health Organization (WHO).

3. Defining sexual health: <http://www.who.int/reproductivehealth>.

4. Public Health.

جنسی» (WAS)^۱ با هدف پیشبرد آگاهی درباره سلامت جنسی، برای اولین بار، ۴ سپتامبر (برابر با ۱۳ شهریور) را به عنوان «روز جهانی سلامت جنسی»^۲ در سطح جهانی معرفی کرد که این امر نیز نشان‌دهنده اهمیت موضوع یادشده است.^۳ از سوی دیگر، با پیچیده‌تر شدن روابط و رفتارهای جنسی در جوامع انسانی، نیاز به مداخلات مبتنی بر دانش برای آگاه‌سازی، اصلاح نگرش و پیش‌گیری و درمان بیماری‌های مرتبط از اهمیت روزافزونی برخوردار شده است. این موضوع به ویژه پس از گسترش بیماری ایدز در جهان اهمیت بیشتری یافته است.^۴

البته باید توجه داشت که امروزه سلامت جنسی مانند دیگر جنبه‌های سلامت، تنها به نبود بیماری یا اختلال عملکرد گفته نمی‌شود، بلکه هماهنگی و سازگاری جنبه‌های جسمی، عاطفی، عقلانی و اجتماعی امور جنسی در انسان را نیز در برمی‌گیرد. همچنین سلامت جنسی با سلامت باروری رابطه تنگاتنگی دارد و برای داشتن نسی سالم و شایسته باید به آن توجه کرد.^۵

در سال‌های اخیر، نهادهای سازمان‌های فرهنگی، آموزشی، پژوهشی، بهداشتی و پزشکی و رسانه‌های خبری، شنیداری و دیداری کشورمان نیز به این موضوع توجه کرده‌اند و همچنین کنون چندین کنگره و همایش علمی با موضوع «خانواده و سلامت جنسی» برگزار شده است. مقاله در زمینه و جنبه‌های گوناگون سلامت جنسی منتشر شده است.^۶

۱. World Association for Sexual Health (WAS).

۲. World Sexual Health Day: <http://www.worldsexology.org>.

۳. نک: «سلامت جنسی و حقوق جنسی در روز جهانی سلامت جنسی»، در پایگاه اطلاع‌رسانی خبری خانواده و زنان (مهرخانه):

<http://www.mehrkhane.com/fa/news/8075/>

۴. نک: «کلینیک سلامت جنسی»، در: پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز فوق تخصصی درمان ناباروری و سقط مکرر (کلینیک) ابن سینا در:

<http://www.avicennaclinic.ir/Fa/ClinicSexualHealth.aspx>

۵. نک: همان.

۶. نک: خلاصه مقالات اولین تا پنجمین کنگره سراسری خانواده و سلامت جنسی که دانشگاه شاهد در طول سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۰ منتشر ساخته است.

در این سال‌ها نویسندگان و پژوهشگران متعددی نیز کوشیده‌اند که دیدگاه آموزه‌های اسلامی را در زمینه سلامت جنسی بررسی و تبیین کنند.^۱

با توجه به اهمیت موضوع سلامت جنسی و آثار و پی‌آمدهای گسترده فردی، خانوادگی و اجتماعی آن و همچنین با توجه به وضعیت کنونی جامعه ما که ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی؛ مانند تماشای تصاویر نامناسب‌های مستهجن (هرزه‌نگاری)، خودارضایی، روابط پیش از ازدواج، روسپی‌گری، فرار دختران از خانه، خیانت زناشویی، بیماری‌های آمیزشی و ناراضی‌هایی که بران از روابط جنسی خود، روز به روز گسترش و عمق بیشتری پیدا می‌کنند و با رواج پدیده‌های ناهنجاری چون «هم‌باشی» یا «هم‌بالینی»^۲ زناشویی یک زوج با داشتن روابط جنسی بدون ازدواج که به اشتباه از آن با عنوان «ازدواج سفید»^۳ یاد می‌شود در میان جوانان^۴ که رسانه‌های غربی به استناد آن از وقوع «انقلاب جنسی» در ایران

۱. نک: سید کاظم فروتن و محمدحسین اخوان‌نژاد، «بررسی نقش سلامت جنسی در خانواده ایرانی» در: سید رضا صالحی امیری (زیر نظر)، *آینده پژوهی مسایل خانواده*، چاپ اول: تهران، مرکز تحقیقات استراتژیک، ۱۳۸۹؛ غلامرضا معارفی، «بررسی سلامت جنسی زوجین و شیوه‌های تأمین آن در اندیشه شیعی بر اساس احادیث کتاب وسایل الشیعه»، *دوماهنامه علمی-پژوهشی دانش و پژوهش دانشگاه شاهد*، سال شانزدهم، شماره ۷۸، دی ۱۳۸۷.

2. Cohabitation.

۳. «ازدواج سفید» معادلی نادرست و سوگیرانه برای واژه انگلیسی «Cohabitation»^۵ «هم‌باشی» و بیانگر نوعی رابطه عاطفی و جنسی بین زن و مرد است که به دو شکل می‌توان آن را تعریف کرد. گروهی می‌گویند مقصود آن است که زوجین بدون خواندن صیغه عقد نکاح اقدام به تشکیل زندگی مشترک می‌کنند. گروه دیگر آن را معادل زندگی مشترک بدون ازدواج تعریف می‌کنند و می‌گویند «ازدواج سفید» ازدواجی است که دختر و پسر بدون آنکه عقد کنند، زیر یک سقف می‌روند و به تعبیر دیگر، نوعی هم‌باشی است.

۴. «ازدواج سفید» یا سیاه زیستن، در: پایگاه اطلاع‌رسانی تابناک:

<http://www.tabnak.ir/fa/news/455871>

۵. ازدواج سفید، پایگاه اطلاع‌رسانی تنظیم خانواده:

<http://www.tanzimekhanevadeh.com/marriage/-1264>

گفت و گو می‌کنند،^۱ برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در حوزه گسترش سلامت جنسی و مقابله با ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی اهمیت بسزایی دارد؛ به‌ویژه با توجه به وظیفه و مسئولیت نظام اسلامی در زمینه «ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی».^۲ از این‌رو، بر نهادها و سازمان‌های گوناگون فرهنگی، آموزشی، پژوهشی، تبلیغی، رفاهی، بهداشتی، پزشکی، انتظامی و قضایی کشور لازم است که وظایف و مسئولیت‌های خود را در زمینه‌های یادشده به‌خوبی بشناسند و با همه توان برای تحقق آنها بکوشند.

در این میان، رسانه‌های جمعی؛ به‌ویژه صدا و سیما جمهوری اسلامی رسالت و مسئولیت سنگینی؛ به‌ویژه در زمینه آگاهی‌بخشی به پدران، مادران، جوانان و نوجوانان در زمینه آسیب‌ها و مخاطرات روابط و رفتارهای ناهنجار جنسی و راه‌های در امان ماندن از آنها، است. آسیب‌ها و مخاطرات برعهده دارند.^۳

۱. نک: معرفی کتاب پیام پرهیزان: انقلاب جنسی در ایران، پردیس مهدوی، از انتشارات دانشگاه استنفورد (Passionate Uprisings: Iran's Sexual Revolution, Pardis Mahdavi, STANFORD UNIVERSITY PRESS 2008.)

در پایگاه اطلاع‌رسانی دانشگاه استنفورد:

<http://www.sup.org/books/titles/71a-15943>

«گزارش تکان‌دهنده اشیپگل از انقلاب جنسی در ایران»، ترجمه مهدی و زهری، در: پایگاه خبری، تحلیلی بامداد خبر، ۱۳۹۲/۱/۱۱

<http://bamdadkhabar.com/24372/03/2013>

«انقلاب جنسی می‌تواند به تضعیف رژیم ایران منجر شود»، در پایگاه اطلاع‌رسانی بامداد خبر، (بازیابی در: http://www.radionation.com/content/fa_sex_revolution_iran_fall_regime- ۱۳۹۳/۱۰/۲۹)

«انقلاب جنسی ایران»، ترجمه: ونداد زمانی، در: پایگاه اطلاع‌رسانی مرد روز، (بازیابی در: <http://marde-rooz.com/?p=20134> ۱۳۹۳/۱۰/۲۹)

«بوسه‌های ریوده‌شده: انقلاب جنسی ایران، لورا سیکور، ترجمه: کاریار توان‌مند، در: پایگاه اطلاع‌رسانی اطلاعات نت:

<http://ettelaat.net/09-januari/news.asp?id=34766>

۲. نک: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصل سوم.

۳. نک: «ناکارآمدی آموزش سلامت جنسی در کشور»، در: پایگاه اطلاع‌رسانی تابناک:

<http://www.tabnak.ir/fa/news/346511/>

البته باید توجه داشت که هر اقدامی در زمینه ارتقای سلامت جنسی و جلوگیری از گسترش ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی اگر بدون مطالعه، شناخت و پژوهش لازم باشد، می‌تواند آسیب‌زا یا دست‌کم بی‌فایده یا کم‌فایده باشد. از این رو، پیش‌نیاز ورود جدی به این حوزه انجام طرح‌های مختلف مطالعاتی و تحقیقاتی در زمینه‌های ذیل است:

۱. مفهوم‌شناسی، مبانی، اصول و راهکارهای سلامت جنسی بر مبنای آموزه‌های اسلامی؛

۲. دیدگاه اسلام در زمینه چگونگی ارضا و مهار غریزه جنسی (نظریه جنسی اسلام)؛

۳. مهم‌ترین ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی در ایران؛

۴. دلایل و زمینه‌های گسترش ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی در ایران؛

۵. بایسته‌های تحقق سلامت جنسی در نظام اسلامی؛

۶. اهداف، راهبردها و سیاست‌های رسانه ملی در حوزه سلامت جنسی.

با توجه به این مطالب، در سال ۱۳۹۳ طرح پژوهشی «سلامت جنسی در جامعه اسلامی» با هدف تبیین مباحث یادشده در مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما آغاز شد. برای تبیین دقیق‌تر موضوعات و مسائل مطرح در این زمینه، تلفیقی از دو روش مطالعه اسنادی و مصاحبه برای این طرح پژوهشی انتخاب و در طول مدت نزدیک به یک سال با بیش از بیست نفر از اساتید، محققان و کارشناسان حوزه‌های فقه و حقوق، اخلاق جنسی، زن و خانواده، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، پزشکی و مطالعات جنسی (سکسولوژی)، فرهنگ و مطالعات راهبردی، رسانه و ارتباطات مصاحبه شد.

آنچه پیش روی شماست، گزارش این طرح پژوهشی است که با عنوان

«سلامت جنسی در جامعه اسلامی» عرضه شده و در دو جلد به این شرح سامان

یافته است:

جلد اول: سلامت جنسی؛ چیستی، چرایی و چگونگی

مطالب این جلد بر اساس پژوهش‌های اسنادی و همچنین یافته‌های مصاحبه‌های انجام شده با صاحب‌نظران و کارشناسان، سامان یافته و مشتمل بر پنج فصل است.

فصل اول: مفاهیم و اصطلاحات، در این فصل با هدف تبیین دقیق‌تر مفهوم، اصطلاحات، مبانی سلامت جنسی، برخی مفاهیم و اصطلاحات پایه‌ای و همچنین حولات فرهنگی و اجتماعی که بستر ساز شکل‌گیری این مفهوم در عصر حاضر هستند، بررسی و تفاوت آموزه‌های اسلامی و آموزه‌های غربی در این زمینه بیان شده است.

فصل دوم: نظریه جنسی اسلام: با توجه به تفاوت‌های گسترده و عمیق دیدگاه اسلامی و دیدگاه غربی در زمینه چگونگی برخورد با غریزه جنسی انسان و همچنین آثار فراوان تبیین این تفاوت‌ها در اتخاذ سیاست‌ها و راهکارهای عملی مواجهه با ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی، در این فصل به تبیین نظریه جنسی اسلام و تفاوت‌های آن با نظریه‌های جنسی غربی پرداخته شده است.

فصل سوم: ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی در ایران: بی‌تردید، بدون شناخت کامل از وضعیت موجود ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی در ایران و دلایل و زمینه‌های ایجاد این ناهنجاری‌ها و آسیب‌ها نمی‌توان اقدام مفید و مؤثری برای مقابله با آنها انجام داد. از این رو، در این فصل، ابتدا مهم‌ترین مصادیق ناهنجاری‌ها و آسیب‌های جنسی در ایران بر اساس اطلاعات و آمار موجود در برخی منابع مکتوب و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی بررسی و در ادامه نیز با بهره‌گیری از دیدگاه‌های صاحب‌نظران، دلایل و زمینه‌های ایجاد و گسترش آنها تبیین شده است.

فصل چهارم: اصول و مبانی تحقق سلامت جنسی در نظام اسلامی: برای تحقق سلامت جنسی در نظام جمهوری اسلامی ایران، لازم است کلیه نهادها و سازمان‌های مسئول، پیش از هر گونه برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری برای سامان‌دهی مسایل جنسی جامعه و مقابله با ناهنجاری‌های موجود در این زمینه، به سیاست‌های کلان، ضوابط و معیارهای شرعی و قانونی که در زمینه مسایل و موضوعات جنسی در این نظام پذیرفته شده، توجه کنند تا به عنوان مقابله با یک بحران اجتماعی، کشور را درگیر بحران‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی گسترده‌تر نسازند. از این‌رو، در این فصل با بهره‌گیری از آموزه‌های اسلامی، سند چشم‌انداز، قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی، همچنین قوانین و مقررات موجود در کشور، مهم‌ترین اصول و مبانی حاکم بر سلامت جنسی در نظام جمهوری اسلامی بررسی و تبیین شده است.

فصل پنجم: اهداف، راهبردها و سیاست‌های رسانه ملی در حوزه سلامت جنسی، در این فصل با بهره‌گیری از پژوهش‌ها و مطالعات اسنادی و همچنین حاصل گفت‌وگوهای انجام‌شده با صاحب‌نظران و کارشناسان حوزه‌های مختلف، مهم‌ترین اهداف، راهبردها و سیاست‌هایی که شاید بتواند رسانه ملی در ورود به حوزه سلامت جنسی به آنها توجه کند، تبیین شده است.

جلد دوم: سلامت جنسی از نگاه کارشناسان

در این جلد حاصل گفت‌وگوهای کارشناسی با بیش از بیست نفر از صاحب‌نظران و کارشناسان در نه حوزه کارشناسی ارائه شده است.

در پایان این کتاب نیز برای استفاده بیشتر پژوهشگران و کارشناسان رسانه ملی، مأخذشناسی سلامت جنسی ارائه شده که در آن، مهم‌ترین کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها و مقالات منتشر شده در موضوع سلامت جنسی و دیگر موضوعات

مرتبط؛ اعم از تربیت جنسی، آموزش جنسی، اخلاق جنسی، سلامت و بهداشت جنسی، اختلال‌ها و انحراف‌های جنسی و رسانه و بازنمایی مسایل جنسی معرفی شده است.

امیدوارم حاصل این طرح پژوهشی، مدیران و برنامه‌سازان ارجمند رسانه ملی را در پرداختن مناسب به موضوع سلامت جنسی و مقابله با آسیب‌ها و ناهنجاری‌های موجود در این زمینه یاری دهد.

مهمان، ان همه کسانی که در به ثمر نشستن این طرح پژوهشی نقش داشتند به ویژه صاحب‌نظران و کارشناسان فرهیخته‌ای که در مجموعه گفت‌وگویی علمی از حضور آنها بهره‌مند شدیم و همچنین برادران ارجمندم آقایان دکتر یدکاف و روتن و دکتر حمید صاحب که در مراحل مختلف این پژوهش از مشاوره‌های ارزشمند آنها استفاده کردم و همکاران گرامی‌ام در شبکه سلامت سیما و اداره نشر پژوهش‌های سلامت، صدا و سیما که بی‌همراهی آنها انجام این طرح امکان‌پذیر نبود، محبتاً خواهران ارجمند، سرکار خانم صحت دادگر، سرکار خانم الهه صابری و سرکار خانم زهرا متعلم سپاس‌گزاری و برای همه آنها آرزوی سلامتی و موفقیت روزافزون می‌کنم.

ابراهیم مقدس سروستانی

شهر مقدس قم

زمستان ۱۳۹۲